

Kommunstyrelsen

Granskning av ekonomistyrning samhällsbyggnadsförvaltningen

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning avseende ekonomistyrningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Utifrån granskningen bedömer vi att kommunstyrelsen inte fullt ut har säkerställt att ekonomistyrningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen gällande gator och vägar är tillfredsställande.

Utifrån granskningen rekommenderar vi därför kommunstyrelsen att:

- Förtydliga kommunstyrelsens protokoll så att det tydligt framgår vilka beslut som har fattats utifrån lämnad information.
- Säkerställa att budgeten är rimlig utifrån de ambitioner som finns gällande gator och vägar.
- Säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att nå en budget i balans.
- Säkerställa att fördelning av kostnader mellan drift- och investering görs korrekt.

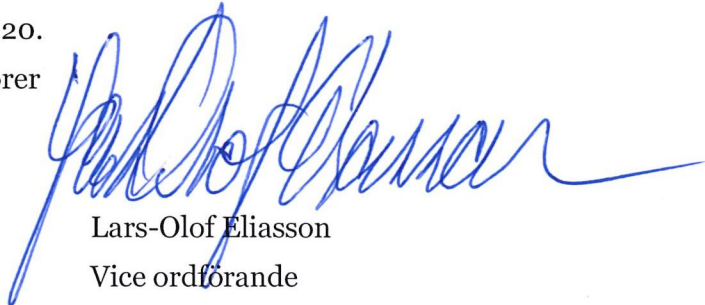
Fullmäktige och revisionen önskar få svar på vilka åtgärder som planeras att vidtas utifrån lämnad rekommendation och när de beräknas vara genomförda.

Svar önskas senast den 31 maj 2020.

För Härjedalens kommuns revisorer

Folke Bäck
Ordförande

Lars-Olof Eliasson
Vice ordförande

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Granskning av ekonomistyrning inom samhällsbyggnads- förvaltningen

Härjedalens kommun

Februari 2020

Bakgrund och syfte

Bakgrund

Vi har av Härjedalens kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska ekonomistyrningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Samhällsbyggnadsförvaltningen sorterar under kommunstyrelsen. I delårsrapporten per juni 2019 prognostiserar förvaltningen med en budgetavvikelse motsvarande -6,4 mnkr, varav -5,0 mnkr avser gator och vägar. Av delårsrapporten framgår att förklaringen är ökade kostnader för vinterväghållning. Prognostiserade kostnader är något högre än utfallet för 2018, budgetavvikelsen för 2018 uppgick till -4.2 mnkr.

Revisorerna bedömer att det finns risker för att budgeten för gator och vägar inte har upprättats utifrån aktuell ambitionsnivå och kostnadsnivå. Det indikerar även brister i den ekonomiska styrningen inom förvaltningen. Revisorerna drar slutsatsen i sin riskanalys, att det behöver göras en granskning inom området.

Bakgrund och syfte

Syfte

Granskningen syftar till att konstatera om kommunstyrelsen har säkerställt att ekonomi-styrningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen är tillfredsställande.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Hur ser den strategiska styrningen av väghållningen ut? Vilka mål och riktlinjer finns?
- Hur ser kostnadsutvecklingen ut? Analys av de senaste fem åren och fördelningen mellan olika kostnadsslag.
- Hur har budgeten beräknats? Har hänsyn tagits till tidigare års utfall?
- Vilka kontroller görs av kostnader som utförs på entreprenad?
- Finns det principer för redovisning av investering och driftskostnad? Följs dessa?
- Har åtgärder vidtagits för att minska budgetavvikelsen?
- Vilken rapportering har gjorts till kommunstyrelsen?

Metod

Genomgång av följande dokument:

- Ekonomisk uppföljning, delårsrapporter, årsredovisning, utdrag från ekonomisystemet etc

Avstämning och intervjuer med:

- Kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande
- VA-chef

Avgränsning

- Granskningen avser kommunstyrelsen och 2019 års verksamhet.

Strategisk styrning avseende vägghållning

- Det finns inget uttalat fullmäktigemål eller styrdokument avseende vägghållning.
- Förvaltningen har fattat beslut om gräns för snöplogning; 8 cm, vilket avviker mot de statliga vägarna där gränsen är 2 cm.
- Budget för asfaltering och barmarksunderhåll har minskat. Försämrat barmarksunderhåll innebär även att snörörjningen försvåras. Svårt att hyvla om vägen är för ojämn.
- Underhållsplan för gator och vägar saknas. Chef åker runt på våren och undersöker var de största behoven finns. Risker för att det blir akuta åtgärder som prioriteras.
- Risker för att samordning med VA försämras när denna verksamhet numera finns i bolag. Tidigare kunde elektriker på VA utföra vissa elarbeten, nu måste denna tjänst köpas externt.
- Det saknas dokumenterade regler för hur kostnader ska fördelas mellan VA-kollektiv och skattekollektiv.
- Samhällsbyggnadsutskottet har 2019-02-04 § 10 beslutat att bilda en arbetsgrupp om kommunens vägghållningsstrategi. Arbetsgruppen består av förvaltningschef, gatuingenjör, gatuhandläggare och mark- och exploateringsingenjör. Andra medarbetare som ekonomichef och planchef kan kallas vid behov. Samhällsbyggnadsutskottet blir arbetsgruppens styrgrupp.
- Samhällsbyggnadsutskottet har 2019-04-08 § 29 behandlat ärendet "Vägunderhållsutredning 2019" där det framgår att allt icke lagbundet vägunderhåll utanför tätorter avvecklas, senast 1 oktober 2020. Beslutet innebär att allt icke lagbundet sommar- och vintervägunderhåll utanför tätorter har lämnats över till vägföreningar. Nästa steg är att även att snörörjning och underhåll av gator i tätorterna kommer att avvecklas och lämnas över till vägföreningar senast 31 maj 2023. Detta beräknas totalt ge en minskad nettokostnad på ca 1,6 mnkr.

Kostnadsutveckling 2015-2019 totalt

Siffrorna visar en jämförelse av totala kostnaderna för gator och vägar mellan 2015 och 2019 samt budgetavvikelsen jämfört med samhällsbyggnadsförvaltningen totalt.

	Budget	Utfall	Avvikelse	Samhällsbyggnad totalt
2015	20851	21587	-0,7	-2
2016	18865	21459	-2,6	-1
2017	17727	19925	-4	-6,9
2018	16900	21136	-4,2	-7,6
2019	16460	20804	-4,3	-6,4

- Av analysen framgår att gator och vägar har stått för en stor del av budgetavvikelsen inom samhällsbyggnadsförvaltningen samtliga år.

Kostnadsutveckling 2015-2019 verksamhetsnivå

Siffrorna visar en jämförelse av kostnaderna mellan 2015 och 2019

Kod	Verksamhet	2015		2016		2017		2018		2019	
		Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall
31001	Vinterväghållning	7 311	9 547	7 647	10 543	7 685	9 985	8 442	13 303	7 639	12 868
31002	Barmarksunderhåll	3 700	3 164	3 777	3 525	3 039	3 024	1 309	1 690	2 106	1 923
31003	Dagvatten	325	356	380	482	380	478	380	279	380	256
31007	Gatu- och parkbelysning	3 400	2 744	3 375	3 443	3 375	2 761	3 374	2 609	3 364	3 137
31008	Markarrende skyltar	0	0	0	0	0	0	0	0	10	13
31009	Parkeringshus Funäsdalen	0	0	50	20	20	18	20	10	56	20
31010	Statsbidrag	-1 200	-1 314	-1 200	-1 412	-1 200	-1 324	-1 200	-1 462	-1 200	-1 730
31092	Skuldförändr decemberlön	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
31993	Kapitalkostnader	3 972	3 972	3 399	3 399	3 229	3 229	3 621	3 621	3 850	3 850
34401	Maskiner	-495	-678	0	0	0	0	0	0	0	0
34493	Kapitalkostnader	1 039	1 039	815	815	944	944	699	699	0	0
38101	Rastplatser	255	239	255	267	255	406	255	364	255	467
38102	Orienteringstavlor	0	-1	0	0	0	17	0	0	0	0
Summa		18 307	19 068	18 498	21 081	17 727	19 539	16 900	21 113	16 460	20 804

- Av analysen framgår att utfallet har varit högre än budget samtliga år. Kostnaderna har totalt sett ökat med ca 1,7 mnkr medan budgeten har sänkts med 1,8 mnkr.
- Vinterväghållningen har ökat med ca 3,4 mnkr medan barkmarksunderhållet har minskat med 1,2 mnkr.
- Gatu- och parkbelysning har en oförändrad budget medan kostnaderna har varierat.

Budget - iakttagelser

- Vi noterat att budgeten för vinterväghållning inte har anpassats utifrån utfallet utan i stället har budgeten sänkts.
- Åtgärder för att minska kostnaderna i nivå med budget har inte genomförts under 2015-2019. Beslut om att överföra ansvaret för snöröjning och underhåll av vägar har tagits under 2019 men beräknas få effekt 2020-2023. Besparingen uppgår totalt till 1,6 mnkr vilket inte är nivå med nuvarande budgetavvikelse.
- Ökade kostnader för vinterväghållning har medfört en minskning av barkmarksunderhållet vilket tydligt syns mellan 2017 och 2018.
- Budget för asfaltering uppgår till 2,5 mnkr årligen och då ska detta även räcka till nya bostadsområden.
- Det finns en mindre investeringsbudget för vägar som ansvarig chef förfogar över.
- Åtgärder har tagits avseende belysning, bl.a. har armatur bytts ut vilket har inneburit att elkostnaderna har minskat. I första hand görs större satsningar då armatur för hela vägar ut istället för att byta ut enstaka lampor.

Ekonomisk uppföljning-åtgärder

- Verksamheten följer upp budgeten löpande.
- Kommunstyrelsen har behandlat delårsrapport för 2019 samt fått ekonomisk information vid merparten av sammanträdena under 2019.
- Utifrån kommunstyrelsens protokoll 2019 kan vi inte se att kommunstyrelsen har följt upp gator och vägar speciellt eller att de har fattat beslut om åtgärder för att minska kostnaderna utöver beslutet om att driften av enskilda vägar ska lämnas över till vägföreningarna.

Kontroll av kostnader som utförs på entreprenad

- Upphandling av entreprenörer har delats upp så att det numera finns ett antal mindre entreprenörer.
- Kommunen köper tjänst för att kalla ut entreprenörerna vid snöfall, halka etc. Ansvariga på kommunen har dock löpande kontakter för att ha kontroll på vilka arbeten som utförts eller planeras att utföras.
- Entreprenören hör av sig om de anser att det behöver göras extra åtgärder.
- Det finns ett system med GPS-utrustning där det går att stämna av vilka arbeten som har utförts och jämföra detta mot faktura. Vid intervjuer framgår att verksamheten gör kontroller i samband med att fakturan betalas.
- Tidigare hade VA-verksamheten kontroll på vilka arbeten som utförs då de finns på samtliga orter i kommunen. När VA-verksamheten har bolagiserats fungerar denna kontroll och kontakter med kommunens verksamheter inte på samma sätt.

Principer fördelning drift-investering

- Av årsredovisning för 2018 framgår att som anläggningstillgång – investering klassificeras tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år samt med ett anskaffningsvärde överstigande ett prisbasbelopp (45 500 kr).
- I budget för 2019 finns en post avseende asfaltering uppgående till 2,5 mnkr i investeringsbudgeten.
- I driftbudgeten finns 2,1 mnkr avsatt för barkarksunderhåll.
- **Notering:**
- Vid intervjuer framgår att mer akuta åtgärder redovisas som driftkostnad. Utifrån regler om komponentavskrivning bör en bedömning göras i varje enskilt fall om kostnaden ska klassificeras som drift eller investering. Det är även viktigt att säkerställa att utrangering av tidigare investering görs.
- Vi har inom ramen för granskningen inte genomfört några stickprovskontroller av att redovisningen är korrekt.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte fullt ut har säkerställt att ekonomistyrningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen gällande gator och vägar är tillfredsställande.

- Det saknas till stor del en strategisk styrning gällande gator och vägar i form av mål och riktlinjer.
- Budgeten har inte anpassats utifrån tidigare utfall utan istället har budgeten minskat under den granskade perioden med ca 1,7 mnkr medan kostnaderna har ökat med 1,8 mnkr.
- Kostnaderna har inte anpassats utifrån minskad budget då kostnaderna istället har ökat. Kommunstyrelsen har under 2019 fattat beslut om åtgärder men beräknade effekter av beslutade åtgärder är inte i nivå med nuvarande budgetavvikelse.
- Ekonomisk uppföljning genomförs löpande och kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsutskottet får information vid varje sammanträde. Kommunstyrelsen har dock inte fattat aktiva beslut utifrån rapporteringen.
- Utifrån den information som lämnats vid intervjuer menar vi att den kontroll av kostnader och utförd tid som görs är tillräcklig. Vi anser dock att verksamheten behöver se över rutiner och samarbete med VA-bolaget för att fortsätta att erhålla samma information som tidigare.
- Principer för fördelning mellan drift och investering finns men utifrån komponentavskrivning kan det finnas behov av ett förtydligande.

Rekommendationer

- Förtydliga kommunstyrelsens protokoll så att det tydligt framgår vilka beslut kommunstyrelsen har fattat utifrån lämnad information.
- Säkerställa att budgeten är rimlig utifrån de ambitioner som finns gällande gator och vägar.
- Säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att nå en budget i balans.
- Säkerställa att fördelning av kostnader mellan drift- och investering görs korrekt.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2020 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.